

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่สอง ของเด็กในโรงเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นเด็กที่อยู่ในชุมชนของประวัติศาสตร์ตอนนั้น กับนักเรียนในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ได้อยู่ในชุมชนของประวัติศาสตร์ตอนนั้น แต่ครูผู้สอนได้ใช้แหล่งความรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ในด้านการสอนประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งก็เพื่อจะสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขอบเขต และลักษณะของการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนมาประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเท่าที่ครูผู้สอนวิชานี้ได้ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ข้อมูลที่ได้จากครู

ภาค 1

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคนี้ เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อความทั่วไปเกี่ยวกับตัวครูผู้สอน

โรงเรียน	สถานภาพการสมรส (คิดเป็นร้อยละ)				อายุ (เฉลี่ย)	คุณวุฒิ (คิดเป็นร้อยละ)			ประสบการณ์การสอนเฉลี่ย (ปี)		
	เพศ		โสด	แต่งงาน		กศ.บ.	ศศบ.	คบ.	พม. ปม. ปกส.	จำนวนปี ที่ทำการ สอนมา	จำนวนปีที่ สอนวิชา นี้มา
	ชาย	หญิง									
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	-	100	20	80	31	40	-	-	60	8	5
จังหวัดนครหลวง- กรุงเทพมหานคร	-	100	55.56	44.42	32	44.45	11.11	11.11	33.33	10	4

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งในโรงเรียนชาย หญิง และ สหศึกษาเท่าที่ได้สุ่มไว้เป็นประชากรล้วนแต่เป็นหญิงทั้งสิ้น ครูเหล่านี้ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยายังคงเป็นโสดอยู่ร้อยละ 20 แต่งงานแล้วร้อยละ 80 ในขณะที่ครูในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานครเป็นโสดมากกว่าแต่งงาน คือเป็นโสดถึงร้อยละ 55.56 แต่งงานแล้วเพียงร้อยละ 44.44 อายุเฉลี่ยของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาคือ 31 ปี น้อยกว่าอายุเฉลี่ยของครูในจังหวัด นครหลวงกรุงเทพมหานครซึ่งเท่ากับ 32 ปี คุณวุฒิของครูทั้งสองจังหวัดปรากฏว่า ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครูส่วนมากคือร้อยละ 60 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า ครูจำนวนมากรองลงมาได้ปริญญาตรีทางการศึกษา คือ กศ.บ. ร้อยละ 40 แต่ในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานคร ครูจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 44.45 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา และร้อยละ 33.33 จบประกาศนียบัตรครูหรือเทียบเท่า และจำนวนร้อยละ 11.11 จบการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต และศิลปศาสตรบัณฑิตจำนวน เท่ากัน ในด้านประสบการณ์ทางการสอน ครูในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานครโดยเฉลี่ยแล้วมีประสบการณ์มากกว่าครูในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา คือ 10 : 8 ปี แต่ครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีประสบการณ์ด้านการสอนเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์ไทยมาก กว่าครูในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานคร คือ 5 : 4 ปี

ภาคที่ 2

การใช้แหล่งความรู้ชุมชนในการสอนของครู

ในภาคที่ 2 ได้นำข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับประเภทของแหล่งความรู้ วิธีการใช้ปัญหา ตลอดจนทัศนคติของครูมารวมกันไว้ทั้งหมดแล้ววิเคราะห์ออกมาเป็นรายละเอียด นำเสนอไว้ในรูปของตารางที่ 2-36

ในภาคที่ 2 นี้ ได้แยกออกเป็น 3 ตอนย่อย คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลจากคำตอบของครูทั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานคร เสนอในตารางที่ 2-8

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากคำตอบของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เสนอในตารางที่ 9-22

ตอนที่ 3 ข้อมูลจากคำตอบของครูในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานคร เสนอในตารางที่ 23-36

ภาคที่ 2 ตอนที่ 1

การใช้แหล่งความรู้ชุมชนในการสอนของครูในทั้งสองจังหวัด

ในภาคที่ 2 ตอนที่ 1 นี้ได้นำข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับประเภทของแหล่งความรู้ วิธีการใช้ ปัญหา ตลอดจนทัศนคติของครูมารวมกันไว้ทั้งหมดแล้ววิเคราะห์ออกมาเป็น ร้อยละ นำเสนอไว้ในรูปของตารางตั้งแต่ตารางที่ 2-8

ตารางที่ 2 ประเภทของแหล่งความรู้ในชุมชนที่ครูใช้ประกอบการสอน

แหล่งความรู้ชุมชน	เคย %	ไม่เคย %
1. วัด	64.29	35.71
2. โบราณวัตถุ	71.43	28.57
3. พิพิธภัณฑ์	71.43	28.57
4. หอสมุดนอกโรงเรียน	57.14	42.86
5. วิทยากร	21.43	78.57
6. เอกสาร และสิ่งพิมพ์	92.86	7.14
7. โทรทัศน์	14.29	86.71
8. ภาพนิ่ง สไลด์ फिल्मสตริป	64.29	35.71
9. ภาพยนตร์	28.57	71.43
10. โสตทัศนศึกษา	50.00	50.00

จากตารางข้างบนแสดงว่า ครูทั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัด นครหลวงกรุงเทพธนบุรีนิยมใช้เอกสารและสิ่งพิมพ์เพื่อประกอบการสอนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 92.86 ครูจำนวนรองลงมาคือร้อยละ 71.43 เคยใช้โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ และ แหล่งความรู้ชุมชน ที่ครูใช้น้อยมากคือ วิทยากร คิดเป็นร้อยละ 21.43 แต่แหล่งความรู้ ชุมชนที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ โทรทัศน์ ครูที่เคยใช้โทรทัศน์เพื่อประกอบการสอนมีเพียงร้อยละ 14.29 เท่านั้น

ตารางที่ 3 วิธีการใช้แหล่งความรู้ชุมชนของครูในการสอน

วิธีการ	เคย	ไม่เคย
1. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ในจังหวัด	57.14	42.86
2. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัด	35.71	64.29
3. การขอวัสดุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ให้เปล่า	50.00	50.00
4. การใช้วัสดุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ให้เปล่า	50.00	50.00
5. การแนะนำให้นักเรียนไปซักถามผู้ปกครองหรือผู้รู้จักมักคุ้น	7.14	92.86
6. การขอยืมวัสดุโสตทัศนศึกษาจากแหล่งอื่น	42.86	57.14
7. การเชิญวิทยากร	21.43	78.57
8. การพานักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย	42.86	57.14
9. การแนะนำให้นักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย	92.86	7.14
10. การแนะนำหรือการพานักเรียนไปรวมในกิจกรรมของชุมชน	71.43	28.75
11. การให้นักเรียนออกไปค้นคว้าจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม	100	-
12. การใช้รายการวิทยุ	35.71	64.28

จากตารางข้างบนแสดงว่า ครูทุกคน คือร้อยละ 100 ใช้วิธีการให้นักเรียนออกไปค้นคว้าจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม ครูจำนวนมากรองลงมามีร้อยละ 92.86 ใช้วิธีการแนะนำให้นักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย กลุ่มครูจำนวนมากอันดับสาม คือร้อยละ 71.43 ใช้วิธีการแนะนำหรือพานักเรียนไปรวมในกิจกรรมของชุมชน

วิธีการใช้แหล่งความรู้ที่ครูไม่นิยมใช้มากที่สุดคือ การแนะนำให้นักเรียนไปซักถามผู้ปกครองหรือผู้รู้จักมักคุ้น ครูที่ไม่เคยใช้วิธีการนี้มีมาก คิดเป็นร้อยละ 92.86 และครูร้อยละ 78.57 ไม่เคยเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียนฟังเลย

ตารางที่ 4 กิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติหลังจากการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	คิดเป็นร้อยละ	คิดเป็นอันดับที่
การอภิปราย	21.43	3
การเขียนรายงาน	57.14	1
การอภิปรายและรายงาน	35.71	2
การจัดนิทรรศการ	21.43	3
ไม่มีกิจกรรมใด ๆ	28.57	5
อื่น ๆ (ไปรกระบุ)	7.14	6

จากตารางข้างบนแสดงให้เห็นว่า ครูทั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานคร จำนวนร้อยละ 57.14 นิยมใช้วิธีการให้นักเรียนเขียนรายงานมากเป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 35.71 นิยมใช้วิธีการอภิปรายและรายงานเป็นอันดับสอง ครูจำนวนร้อยละ 21.43 นิยมให้นักเรียนทำการอภิปรายและจัดนิทรรศการมากเป็นอันดับ 3 และครูจำนวนร้อยละ 28.57 ไม่มีกิจกรรมใดให้นักเรียนปฏิบัติ โดยหลังจากการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนแล้ว นอกจากนี้ครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 7.14 เท่านั้นที่มีกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นให้นักเรียนปฏิบัติ ได้แก่ การฟังวิทยุ และชมรายการโทรทัศน์ รวมทั้งการให้นักเรียนไปอ่านหนังสือที่ระบุให้เพิ่มเติม

ตารางที่ 5 เวลาที่ใช้ในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	วันเสาร์	วันอาทิตย์	วันเสาร์หรืออาทิตย์	วันหยุดราชการอื่น ๆ	ชั่วโมง-เรียนปกติ	นอกเวลาเรียนของวันเรียน	ในระหว่างหยุดภาคเรียน
การศึกษานอกสถานที่ในจังหวัด	71.43	7.14	-	14.29	-	-	7.14
การศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัด	33.33	11.11	-	33.33	-	-	22.22
การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	-	-	15.39	7.69	38.46	38.46	-

ตารางที่ 5 แสดงว่า

1. เวลาที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ในจังหวัดมากที่สุดคือ ในวันเสาร์ รองลงมาคือในวันหยุดราชการอื่น ๆ และน้อยที่สุดคือในวันอาทิตย์ และในระหว่างหยุดภาคเรียน ส่วนในวันเรียนปกติครูไม่จัดกิจกรรมนี้เลย

2. เวลาที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัดนั้น บรรดาครูที่จัดมักใช้เวลาในวันเสาร์ หรือวันหยุดราชการอื่น ๆ มากที่สุด รองลงมาคือในระหว่างหยุดภาคเรียนและวันอาทิตย์

3. เวลาที่ครูใช้ในการฟังวิทยากรบรรยายนั้น มักจะเป็นในชั่วโมงเรียนปกติ และนอกเวลาเรียนของวันเรียนปกติ ครูจำนวนไม่มากนัก คือเพียงร้อยละ 15.39 จะจัดให้มีวิทยากรมาพูดในวันเสาร์หรืออาทิตย์ และครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 7.69 จะจัดให้มีกิจกรรมนี้ขึ้นในวันหยุดราชการอื่น ๆ

ตารางที่ 6 ปัญหา อุปสรรคในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

ปัญหา อุปสรรค	มาก	มีบ้าง	น้อย	ไม่มีเลย
ระเบียบการพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่มี				
วิธีการยุ่งยาก	42.86	42.86	14.29	-
ระเบียบการเข้าศึกษาของแหล่งความรู้ชุมชน				
มีวิธีการยุ่งยาก	42.86	42.86	14.29	-
บุคคลในแหล่งความรู้ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	14.29	50.00	37.72	-
การคมนาคมไม่สะดวก	42.86	-	7.14	50.00
การควบคุมนักเรียนมีปัญหา	50.00	35.72	14.29	-
ไม่ค่อยมีเวลาเตรียมการและพานักเรียนไป	50.00	28.57	14.29	7.14
ค่าใช้จ่ายของนักเรียนเป็นปัญหา	28.57	28.57	21.43	2.43
อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการไม่สนับสนุน	21.43	42.86	21.43	14.29
จำนวนนักเรียนมากเกินไปเป็นปัญหา	50.00	21.43	21.43	7.14
จำนวนนักเรียนน้อยเกินไปเป็นปัญหา	7.14	14.29	21.43	57.14
ผู้ปกครองนักเรียนไม่สนับสนุน	14.29	64.29	7.14	14.29
จำนวนครูผู้ควบคุมกับจำนวนนักเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน	57.14	7.14	21.43	14.29
ความปลอดภัยของนักเรียนในค่านพาหนะการเดินทาง				
เป็นปัญหา	85.71	14.29	-	-

อุปสรรคที่ขัดขวางการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่มากที่สุดด้านรับครูคือ ความปลอดภัยของนักเรียนในค่านพาหนะการเดินทาง ปัญหาอื่น ๆ ที่สำคัญมารองลงมาได้แก่ จำนวนครูผู้ควบคุมกับนักเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน และจำนวนนักเรียนที่มากเกินไป

ตารางที่ 7 ปัญหา อุปสรรคในการเชิญวิทยากรมาบรรยาย

ปัญหา	มาก	มีบ้าง	น้อย	ไม่มีเลย
1. ไม่ทราบจะใช้วิทยากรที่ไหนเป็นปัญหา	14.29	21.43	35.71	28.57
2. ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากรเป็นปัญหา	42.86	21.43	28.57	7.14
3. ระเบียบการเชิญวิทยากรมีวิธีการยุ่งยาก	14.29	42.86	35.71	7.14
4. ไม่มีชั่วโมงพิเศษเพื่อฟังวิทยากรเป็นปัญหา	28.57	42.86	14.29	14.29
5. อาจารย์ใหญ่ หรือผู้จัดการไม่สนับสนุน	14.29	57.14	-	28.57

ตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า สาเหตุที่สำคัญมากที่สุดที่ทำให้ครูไม่เชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียนฟัง คือการที่ครูไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร และไม่มีชั่วโมงพิเศษเพื่อฟังวิทยากร

ตารางที่ 8 ข้อคิดเห็นหรือทัศนคติของครูในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

ทัศนคติของครู	มาก	พอสมควร	น้อย	ไม่มีเลย
1. ท่านเห็นว่าแหล่งความรู้ในชุมชนมีความสำคัญ จำเป็นและมีประโยชน์ในวิชาที่ท่านสอนเพียงใด?	35.72	57.14	7.14	-
2. ท่านคิดว่าท่านมีอิสระในการจะใช้แหล่งความรู้ใน ชุมชนเพียงใด?	7.14	64.28	21.43	7.14
3. ท่านได้รับความสนับสนุนจากอาจารย์ใหญ่ หรือ ผู้จัดการในการใช้แหล่งความรู้ชุมชนเพียงใด?	28.57	50.00	21.43	-
4. ท่านได้รับความร่วมมือจากบุคคลในแหล่งความรู้ ชุมชนเพียงใด?	7.14	78.58	7.14	7.14
5. ท่านคิดว่านักเรียนมีความสนใจในการใช้แหล่ง ความรู้ในชุมชนภายใต้การนำของท่านเพียงใด?	50.00	35.72	14.28	-
6. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ แหล่งความรู้ในชุมชนเพียงใด?	14.28	57.14	28.57	-

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ครูจำนวนร้อยละ 50 เห็นว่านักเรียนมีความสนใจในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนภายใต้การนำของครูมาก และครูจำนวนร้อยละ 35.72 เห็นว่าแหล่งความรู้ในชุมชนมีความสำคัญ จำเป็นและมีประโยชน์มากในวิชาที่ตนสอนอยู่ แต่ครูเพียงร้อยละ 14.28 เท่านั้นที่ตอบว่าตนมีความเข้าใจและความรู้มากในการใช้แหล่งความรู้ชุมชนเพื่อประโยชน์ทางการสอน

ภาคที่ 2 ตอนที่ 2

การใช้แหล่งความรู้ชุมชนในการสอนของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในตอนที่ 2 นี้ ได้นำข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับประเภทของแหล่งความรู้ วิธีการใช้ ปัญหา ตลอดจนทัศนคติของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามารวมกันไว้ทั้งหมดแล้ววิเคราะห์ ออกเป็นร้อยละ นำเสนอไว้ในรูปของตารางที่ 9-22

ตารางที่ 9 ประเภทของแหล่งความรู้ในชุมชนที่ครูใช้ประกอบการสอน

แหล่งความรู้ชุมชน	เคย	ไม่เคย
1. วัด	100	-
2. โบราณวัตถุ	100	-
3. พิพิธภัณฑ์	100	-
4. หอสมุดนอกโรงเรียน	40	60
5. วิทยากร	40	60
6. เอกสาร และสิ่งพิมพ์	100	-
7. โทรทัศน์	-	100
8. ภาพนิ่ง สไลด์ फिल्मสตริป	60	40
9. ภาพยนตร์	60	40
10. โสตทัศนศึกษา	60	40

จากตารางที่ 9 นี้ จะได้ว่าแหล่งความรู้ชุมชนที่ครูทุกคนเคยใช้ประกอบการสอน คือ วัด โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ คิดเป็นจำนวนครูที่ใช้เท่ากับร้อยละ 100 ครูจำนวนมากรองลงมาก็คือร้อยละ 60 เคยใช้ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง สไลด์ फिल्मสตริป และโสตทัศนศึกษา แหล่งความรู้ที่ครูเคยใช้มากที่สุดรองลงไปคือ หอสมุดนอกโรงเรียนและวิทยากร จำนวนครูที่เคยใช้แหล่งความรู้สองประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 40 เท่านั้น สิ่งที่น่าสนใจก็คือ โทรทัศน์ เป็นแหล่งความรู้ชุมชนที่ครูร้อยละ 100 ไม่เคยใช้ประกอบการสอนเลย

ตารางที่ 10 ประเภทของแหล่งความรู้ที่ครูใช้ประกอบการสอน

แหล่งความรู้	โรงเรียนราษฎร์		โรงเรียนรัฐบาล	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
1. วัต	40	-	60	-
2. โบราณวัตถุ	40	-	60	-
3. พิพิธภัณฑ	40	-	60	-
4. ห้องสมุดนอกโรงเรียน	10	30	30	30
5. วิทยากร	10	30	30	30
6. เอกสารและสิ่งพิมพ์	40	-	60	-
7. โทรทัศน์	-	40	-	60
8. ภาพนิ่ง ภาพต่าง ๆ สไลด์ फिल्मสตริป	20	20	40	20
9. ภาพยนตร์	20	20	40	20
10. โสตทัศน	30	10	30	30

ตารางข้างบนนี้แสดงให้เห็นว่า ครูทุกคนทั้งในโรงเรียนราษฎร์และรัฐบาลไม่มีความแตกต่างกันเลยในการใช้วัต โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ และโทรทัศน์ เพื่อประกอบการสอน วัต โบราณวัตถุและพิพิธภัณฑ เป็นแหล่งความรู้ชุมชนที่ครูทุกคนใช้ โทรทัศน์ เป็นแหล่งความรู้ชุมชนที่ครูทุกคนไม่เคยใช้เลย

ตารางที่ 11 วิธีการใช้แหล่งความรู้ชุมชนของครูในการสอน

วิธีการ	เคย	ไม่เคย
1. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ในจังหวัด	100	-
2. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัด	80	20
3. การขอวัสดุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ไปเปล่า	60	40
4. การใช้วัสดุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ไปเปล่า	60	40
5. การแนะนำให้นักเรียนไปซักถามผู้ปกครอง หรือผู้รู้จักมักคุ้น	20	80
6. การขอยืมวัสดุ สอศที่ค้นศึกษาจากแหล่งอื่น	60	40
7. การเชิญวิทยากร	20	80
8. การพานักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย	80	20
9. การแนะนำให้นักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย	100	-
10. การแนะนำหรือการพานักเรียนไปร่วมในกิจกรรมของชุมชน	80	20
11. การให้นักเรียนออกไปค้นคว้าจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม	100	-
12. การใช้รายการวิทยุ	20	80

ตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า วิธีการใช้แหล่งความรู้ชุมชนที่ครูทุกคนใช้ในการสอน คือ การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ในจังหวัด การแนะนำให้นักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย และการให้นักเรียนออกไปค้นคว้าจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม วิธีการที่ครูใช้น้อยที่สุด คือการเชิญวิทยากร การใช้รายการวิทยุ และการแนะนำให้นักเรียนไปซักถามผู้ปกครอง หรือผู้รู้จักมักคุ้น ครูที่เคยใช้วิธีการนี้มีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น

ตารางที่ 12 วิธีการใช้แหล่งความรู้ชุมชนของครูในการสอน

วิธีการ	โรงเรียนราษฎร์		โรงเรียนรัฐบาล	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
1. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ในจังหวัด	40	-	60	-
2. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัด	20	20	60	-
3. การขอวัสดุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ให้เปล่า	10	30	50	10
4. การใช้วัสดุเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ให้เปล่า	10	30	50	10
5. การแนะนำให้นักเรียนไปซักถามผู้ปกครองหรือผู้รู้จักมักคุ้น	-	40	20	40
6. การขอยืมวัสดุทัศนศึกษาจากแหล่งอื่น	30	10	30	30
7. การเชิญวิทยากร	-	40	20	40
8. การพานักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย	40	-	40	20
9. การแนะนำให้นักเรียนไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย	40	-	60	-
10. การแนะหรือพานักเรียนไปร่วมในกิจกรรมของชุมชน	20	20	60	-
11. การให้นักเรียนไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งอื่นนอกโรงเรียน	40	-	60	-
12. การใช้รายการวิทยุ เช่น วิทยุศึกษา วิทยุโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการสอน	-	40	20	40

จากตารางนี้แสดงว่า ครูทุกคนทั้งในโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาลได้เคยพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ในจังหวัด และให้นักเรียนไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย และให้นักเรียนไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งอื่นนอกโรงเรียน

ตารางที่ 13 กิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติหลังจากการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	คิดเป็นร้อยละ	คิดเป็นอันดับที่
การอภิปราย	18.18	3
การเขียนรายงาน	36.36	1
การอภิปรายและรายงาน	36.36	1
การจัดนิทรรศการ	9.09	4
ไม่มีกิจกรรมใด ๆ	-	5
อื่น ๆ (ไปรษณีย์)	-	5

จากตารางข้างบนแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่ครูนิยมใช้มากที่สุดหลังจากการใช้แหล่งความรู้ชุมชนแล้ว คือการเขียนรายงาน และการอภิปรายรวมทั้งการเขียนรายงาน คิดเป็นร้อยละ 36.36 กิจกรรมที่ครูมักใช้อันดับต่อไปคือ การอภิปราย คิดเป็นร้อยละ 18.18 การจัดนิทรรศการ ครูก็ใช้มากเป็นอันดับรองลงมา คือร้อยละ 9.09 ไม่ปรากฏว่าครูคนใดจะปล่อยให้การใช้แหล่งความรู้ชุมชนผ่านไปโดยไม่ได้ให้นักเรียนทำกิจกรรม หลังจากการใช้แหล่งความรู้แล้ว และในทำนองเดียวกันก็ไม่มีครูคนใดได้ให้นักเรียนทำกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการอภิปราย การเขียนรายงาน การอภิปรายและรายงาน และการจัดนิทรรศการ

ตารางที่ 14 กิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติหลังจากการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	โรงเรียนราษฎร์	โรงเรียนรัฐบาล
เขียนรายงาน	18.18	18.18
อภิปราย	9.09	9.09
รายงานและอภิปราย	9.09	27.27
จัดนิทรรศการ	-	9.09
ไม่มีกิจกรรมใด ๆ	-	-
อื่น ๆ (ถ้ามี)	-	-

ตารางข้างบนนี้แสดงว่า ครูโรงเรียนรัฐบาลจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 27.27 มักจะให้นักเรียนเขียนรายงานและอภิปรายภายหลังจากได้ใช้แหล่งความรู้ชุมชนแล้ว แลครูโรงเรียนราษฎร์ ร้อยละ 18.18 ซึ่งเป็นครูกลุ่มใหญ่ที่สุด กลับนิยมให้นักเรียนเขียนรายงานแก้อย่างเดียวหลังจากได้ใช้แหล่งความรู้ชุมชนแล้ว

ตารางที่ 15 เวลาที่ใช้ในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	วันเสาร์	วันอาทิตย์	วันเสาร์ หรือ อาทิตย์	วันหยุดราชการอื่น ๆ	ชั่วโมงเรียนปกติ	นอกเวลาเรียนของวันเรียนปกติ	ในระหว่างหยุดภาคเรียน
การศึกษานอกสถานศึกษาในจังหวัด	55.56	11.11	-	22.22	-	-	11.11
การศึกษานอกสถานศึกษาต่างจังหวัด	37.5	12.5	-	11.25	-	-	11.25
การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	-	-	-	16.67	33.33	50.00	-

ตารางที่ 15 แสดงว่า

1. เวลาที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานศึกษาในจังหวัดมากที่สุดคือในวันเสาร์ รองลงมาคือในวันหยุดราชการอื่น ๆ และน้อยที่สุดคือในวันอาทิตย์ และในระหว่างหยุดภาคเรียน ในวันเรียนปกติครูไม่จัดกิจกรรมนี้เลย
2. เวลาที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานศึกษาต่างจังหวัดมากที่สุดคือในวันเสาร์ รองลงมาคือในวันอาทิตย์ และวันหยุดราชการอื่น ๆ รวมทั้งในระหว่างหยุดภาคเรียน ตามลำดับ ในวันเรียนปกติครูไม่จัดกิจกรรมที่ค้นศึกษานอกสถานศึกษาต่างจังหวัดเลย
3. เวลาที่ครูใช้ในการตั้งวิทยากรมากที่สุดคือ นอกเวลาเรียนของวันเรียนปกติ รองลงมาคือ ในชั่วโมงเรียนของวันเรียนปกติ ครูส่วนน้อยที่จะจัดกิจกรรมเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียนฟังในวันหยุดราชการอื่น ๆ และไม่มีครูคนใดจัดกิจกรรมเชิญวิทยากรมาบรรยายในวันเสาร์ อาทิตย์ หรือในระหว่างหยุดภาคเรียน

ตารางที่ 16 เวลาที่ครูใช้ในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	วันเสาร์		วันอาทิตย์		วันเสาร์หรือ อาทิตย์		วันหยุดราชการ อื่น ๆ		ในระหว่างวัน หยุดภาคเรียน		ในชั่วโมง เรียนปกติ		นอกชั่วโมง เรียนของวัน เรียนปกติ	
	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล
การศึกษานอก สถานที่ใน -														
จังหวัด	27.78	27.78	-	11.11	-	-	5.56	16.67	5.56	5.56	-	-	-	-
การศึกษานอก สถานที่ต่าง -														
จังหวัด	18.75	18.75	-	12.25	-	-	12.25	12.25	-	25.00	-	-	-	-
การฟังวิทยากร	-	-	-	-	-	-	-	16.67	-	-	16.67	33.33	-	35.33

ตารางนี้แสดงว่า

1. ในการจัดกิจกรรมพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ในจังหวัดนั้น ครูในทั้งโรงเรียนราษฎรและโรงเรียนรัฐบาลนิยมจัดกิจกรรมดังกล่าวมากที่สุดในวันเสาร์ คิดเป็นร้อยละ 27.78
2. ในการจัดกิจกรรมพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัดครูในทั้งโรงเรียนราษฎรและโรงเรียนรัฐบาลนิยมจัดกิจกรรมดังกล่าวร้อยละ 18.75 ในวันเสาร์ สำหรับครูโรงเรียนรัฐบาลมักจะพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัดมากที่สุดในระหว่างหยุดภาคเรียน
3. ในการฟังวิทยากรบรรยาย ครูโรงเรียนรัฐบาลนิยมจัดกิจกรรมดังกล่าวนอกเวลาเรียนของวันเรียนปกติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.33 แต่ครูโรงเรียนราษฎรร้อยละ 16.67 นิยมจัดให้นักเรียนฟังวิทยากรบรรยายในชั่วโมงเรียนปกติ หรือในวันหยุดราชการอื่น ๆ

ตารางที่ 17 ปัญหา อุปสรรคในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

ปัญหา อุปสรรค	มาก	มีบ้าง	น้อย	ไม่มีเลย
ระเบียนการพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ที่มีวิธีการยุ่งยาก	-	60	40	-
ระเบียนการเข้าศึกษาของแหล่งความรู้ชุมชนที่มีวิธีการยุ่งยาก	-	60	40	-
บุคคลในแหล่งความรู้ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	20	60	20	-
การคมนาคมไม่สะดวก	60	-	20	20
การควบคุมนักเรียนมีปัญหา	-	60	40	-
อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการไม่สนับสนุน	-	20	40	40
จำนวนนักเรียนมากเกินไปเป็นปัญหา	-	40	40	20
จำนวนนักเรียนน้อยเกินไปเป็นปัญหา	20	40	40	-
ผู้ปกครองนักเรียนไม่สนับสนุน	40	40	20	-
จำนวนครูผู้ควบคุมกับจำนวนนักเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน	60	-	40	-
ความปลอดภัยของนักเรียนในค่านพาหนะการเดินทางเป็นปัญหา	80	20	-	-
ไม่ค่อยมีเวลาเตรียมการและพานักเรียนไป	40	60	-	-
ค่าใช้จ่ายของนักเรียนเป็นปัญหา	40	40	20	-

ตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า อุปสรรคที่ขัดขวางการจัดพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่มากที่สุดในการคิดของครูก็คือ ความปลอดภัยของนักเรียนในค่านพาหนะการเดินทาง ครูที่พบอุปสรรคในข้อนี้มีมากถึงร้อยละ 80 ครูจำนวนมากรองลงมาคือร้อยละ 60 เห็นว่า ปัญหาสำคัญมากอันดับสองคือ การคมนาคมไม่สะดวก และจำนวนครูผู้ควบคุมกับจำนวนนักเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน

ตารางที่ 18 ปัญหา อุปสรรค ในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

ปัญหา อุปสรรค	มาก		มีบ้าง		น้อย		ไม่มีเลย	
	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล
1. ระเบียบการพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ที่มีการยุ่งยาก	-	-	30	30	10	30	-	-
2. ระเบียบการเข้าศึกษาของแหล่งความรู้ในชุมชนมีวิธีการยุ่งยาก	-	-	30	30	10	30	-	-
3. บุคคลในแหล่งความรู้ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	20	-	10	50	10	10	-	-
4. การคมนาคมไม่สะดวก	30	30	-	-	10	10	-	20
5. การควบคุมนักเรียนเป็นปัญหา	-	-	10	50	30	10	-	-
6. ไม่ค่อยมีเวลาเตรียมการและพานักเรียนไป	20	20	20	40	-	-	-	-
7. ค่าใช้จ่ายของนักเรียนเป็นปัญหา	20	20	-	40	-	-	-	20
8. อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการไม่สนับสนุน	-	-	10	10	20	20	10	30
9. จำนวนนักเรียนมากเกินไป	-	-	10	30	10	30	20	-
10. จำนวนนักเรียนน้อยเกินไป	20	-	10	30	10	30	-	-
11. ผู้ปกครองนักเรียนไม่สนับสนุน	-	40	30	10	10	10	-	-
12. จำนวนครูผู้ควบคุมกับจำนวนนักเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน	10	50	-	-	30	10	-	-
13. ความปลอดภัยของนักเรียนในคานพาหนะการเดินทางเป็นอุปสรรค	30	50	10	10	-	-	-	-

ตารางนี้แสดงว่า ปัญหาใหญ่ที่สุดของครูทั้งโรงเรียนราษฎรและรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ คือ ความปลอดภัยของนักเรียนในคานพาหนะการเดินทาง อุปสรรคที่สำคัญมากนอกจากนี้ได้แก่ การคมนาคมที่ไม่สะดวก และจำนวนครูผู้ควบคุมกับจำนวนนักเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน

ตารางที่ 19 ปัญหา อุปสรรคในการเชิญวิทยากรมาบรรยาย

ปัญหา	มาก	มีบ้าง	น้อย	ไม่มีเลย
1. ไม่ทราบจะใช้วิทยากรที่ไหนเป็นปัญหา	20	20	60	-
2. ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากรเป็นปัญหา	40	-	60	-
3. ระเบียบการเชิญวิทยากรมีพิธีรีตอง	-	20	60	20
4. ไม่มีชั่วโมงพิเศษเพื่อฟังวิทยากร	-	60	20	20
5. อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการไม่สนับสนุน	-	40	-	60

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ทำให้ครูไม่ค่อยใช้วิธีการเชิญวิทยากร เพื่อประโยชน์ทางการสอนก็คือ ค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร สิ่งที่เป็นปัญหามากรองลงมาคือ ครูไม่ทราบจะใช้วิทยากรจากที่ใด เป็นที่น่ายินดีที่ ครูจำนวนมากคือร้อยละ 60 ไม่มีอุปสรรคเลยในด้านความสนับสนุนของอาจารย์ใหญ่และผู้จัดการ

ตารางที่ 20 ปัญหา อุปสรรคในการเชิญวิทยากรมาบรรยาย

ปัญหา อุปสรรค	มาก		มีบ้าง		น้อย		ไม่มีเลย	
	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล
1. ไม่ทราบจะใช้วิทยากร ที่ไหน	10	10	10	10	20	40	-	-
2. ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับ วิทยากร	-	40	-	-	40	20	-	-
3. ระเบียบการเชิญวิทยา- กร มีพิธีรีตอง	-	-	20	-	20	40	-	20
4. ไม่มีชั่วโมงพิเศษเพื่อฟัง วิทยากร	-	-	20	40	-	-	20	40
5. อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการ ไม่สนับสนุน	-	-	20	20	-	-	20	40

อุปสรรคที่ทำให้ครูโรงเรียนรัฐบาลไม่เชิญวิทยากรมาบรรยายมากที่สุดคนนั้น คือ
อุปสรรคด้านค่าใช้จ่าย สำหรับครูโรงเรียนราษฎรมีปัญหาหลายด้าน เช่น ไม่ทราบจะใช้
วิทยากรที่ไหน ระเบียบการเชิญวิทยากรที่ยุ่งยาก และค่าใช้จ่ายเพื่อกิจกรรมนี้โดยเฉพาะ

ตารางที่ 21 ข้อคิดเห็นหรือทัศนคติของครูในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

ทัศนคติของครู	มาก	พอสมควร	น้อย	ไม่มีเลย
1. ท่านเห็นว่าแหล่งความรู้ชุมชนมีความสำคัญ จำเป็นและมีประโยชน์ในวิชาที่ท่านสอนเพียงใด?	40	60	-	-
2. ท่านคิดว่าท่านมีอิสระในการจะใช้แหล่งความรู้ชุมชนเพียงใด?	20	80	-	-
3. ท่านได้รับความสนับสนุนจากอาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการในการใช้แหล่งความรู้ชุมชนเพียงใด?	40	60	-	-
4. ท่านได้รับความร่วมมือจากบุคคลในแหล่งความรู้ชุมชนเพียงใด?	20	80	-	-
5. ท่านคิดว่านักเรียนมีความสนใจในการใช้แหล่งความรู้ชุมชนภายใต้การนำของท่านเพียงใด?	40	40	20	-
6. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพียงใด?	-	60	40	-

ตารางที่ 21 แสดงว่า ครูทุกคนเห็นว่าแหล่งความรู้ชุมชนนั้นเป็นสิ่งจำเป็น มีความสำคัญ และมีประโยชน์ต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยไม่มากก็พอสมควร และในเวลาเดียวกันครูทุกคนก็ยืนยันว่า นักเรียนมีความสนใจในการใช้แหล่งความรู้ชุมชนภายใต้การนำของครู สิ่งที่น่าสนใจยิ่งจากคำตอบของครูก็คือ จำนวนครูที่มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้แหล่งความรู้ชุมชนเป็นอย่างมากนั้นไม่มีเลย มีเพียงร้อยละ 60 ของครูทั้งหมดเท่านั้นที่พอจะมีความรู้ความเข้าใจ ส่วนครูอีกร้อยละ 40 ตอบว่า มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้แต่เพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 22 ข้อคิดเห็นหรือทัศนคติของครูในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

ความคิดเห็น	มาก		พอสมควร		น้อย		ไม่มีเลย	
	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล
1. ท่านเห็นว่าแหล่งความรู้ชุมชนมีความจำเป็นและมีประโยชน์ในวิชาที่ท่านสอนเพียงใด?	-	40	40	20	-	-	-	-
2. ท่านมีอิสระในการที่จะใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพียงใด?	-	20	40	40	-	-	-	-
3. ท่านใคร่รับความสนับสนุนจากอาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการในการใช้แหล่งความรู้ชุมชนเพียงใด?	10	30	30	30	-	-	-	-
4. ท่านใคร่รับความร่วมมือจากบุคคลในแหล่งความรู้ชุมชนเพียงใด?	20	-	40	40	-	-	-	-
5. ท่านคิดว่านักเรียนมีความสนใจในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนภายใต้การนำของท่านเพียงใด?	10	30	20	20	10	10	-	-
6. ท่านคิดว่า ท่านมีความรู้และความเข้าใจในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพียงใด?	-	-	10	50	30	10	-	-

จากตารางนี้แสดงว่า ครูทุกคนทั้งในโรงเรียนราษฎรและรัฐบาลมีความเห็นว่า แหล่งความรู้ชุมชนนั้นมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อวิชาประวัติศาสตร์ไทย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีครูคนใดคิดว่าตนมีความรู้และความเข้าใจในการใช้แหล่งความรู้ชุมชนเป็นอย่างมาก

ภาคที่ 2 ตอนที่ 3

การใช้แหล่งความรู้ชุมชนในการสอนของครูในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพฯธนบุรี

ในตอนที่ 3 นี้ ได้นำข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับประเภทของแหล่งความรู้ชุมชน ตลอดจนวิธีการใช้ ปัญหา และทัศนคติของครูในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพฯธนบุรีมารวมกันไว้ทั้งหมดแล้ววิเคราะห์ออกมาเป็นร้อยละ นำเสนอไว้ในรูปของตารางที่ 23 - 36

ตารางที่ 23 ประเภทของแหล่งความรู้ในชุมชนที่ครูใช้ประกอบการสอน

แหล่งความรู้ชุมชน	เคย	ไม่เคย
1. วัด	44.44	55.56
2. โบราณวัตถุ	55.56	44.44
3. พิพิธภัณฑ์	55.56	44.44
4. หอสมุดนอกโรงเรียน	66.67	33.33
5. วิทยากร	11.11	88.89
6. เอกสารและสิ่งพิมพ์	77.78	22.22
7. โทรทัศน์	22.22	77.78
8. ภาพนิ่ง สไลด์ ฟิล์มสตริป	66.67	33.33
9. ภาพยนตร์	11.11	88.89
10. โสตทัศน	44.44	55.56

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่าแหล่งความรู้ชุมชนที่ครูได้เคยใช้เพื่อประกอบการสอนมากที่สุด คือร้อยละ 77.78 ได้แก่เอกสารและสิ่งพิมพ์ รองลงมาคือร้อยละ 66.67 เคยใช้ภาพนิ่ง สไลด์ ฟิล์มสตริป และหอสมุดนอกโรงเรียน แต่วิทยากรและภาพยนตร์ เป็นแหล่งความรู้ชุมชนที่ครูใช้น้อยที่สุด ครูที่ใช้แหล่งความรู้ชุมชนทั้งสองประเภทนี้เพียงร้อยละ 11.11 เท่านั้น

ตารางที่ 24 ประเภทของแหล่งความรู้ที่ครูใช้ประกอบการสอน

แหล่งความรู้	โรงเรียนราษฎร์		โรงเรียนรัฐบาล	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
1. วัสดุ	16.67	16.67	27.78	39.78
2. โบราณวัตถุ	16.67	16.67	38.89	27.78
3. พิพิธภัณฑ	16.67	16.67	38.89	27.78
4. ห้องสมุดนอกโรงเรียน	27.78	5.56	38.89	27.78
5. วิทยากร	11.11	22.22	-	66.67
6. เอกสารและสิ่งพิมพ์	33.33	-	55.56	11.11
7. โทรทัศน์	5.56	27.78	16.67	44.44
8. ภาพนิ่ง (ภาพต่าง ๆ) สไลด์ ฟิล์มสตริป	27.78	5.56	38.89	27.78
9. ภาพยนตร์	5.56	27.78	5.56	61.11
10. โสตทัศน	22.22	11.11	22.22	44.44

ตารางข้างบนแสดงให้เห็นว่า ครูในโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาลได้เคยใช้เอกสาร และสิ่งพิมพ์เพื่อประกอบการสอนมากที่สุด แหล่งความรู้ที่ครูโรงเรียนรัฐบาลไม่เคยใช้เลย คือวิทยากร สำหรับครูโรงเรียนราษฎร์ แหล่งความรู้ชุมชนที่นิยมใช้น้อยที่สุด คือ ภาพยนตร์และโทรทัศน์

ตารางที่ 25 วิธีการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนของครูในการสอน

วิธีการ	เคย	ไม่เคย
1. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ในจังหวัด	38.33	66.67
2. การพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ต่าง- จังหวัด	11.11	88.89
3. การขอวัสดุเอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ให้เปล่า	44.44	55.56
4. การใช้วัสดุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ให้เปล่า	44.44	55.56
5. การแนะนำให้นักเรียนไปซักถามผู้ปกครองหรือ- ครูจึกมักคุน	-	100.00
6. การขอยืมวัสดุโสตทัศนศึกษาจากแหล่งอื่น	33.33	66.67
7. การเชิญวิทยากร	22.22	77.78
8. การพานักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย	22.22	77.78
9. การแนะนำให้นักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรือ- อภิปราย	88.89	11.11
10. การแนะนำหรือการพานักเรียนไปร่วมในกิจกรรม ของชุมชน	66.67	33.33
11. การให้นักเรียนออกไปค้นคว้าจากแหล่งอื่น- เพิ่มเติม	100.00	-
12. การใช้รายการวิทยุ	44.44	55.56

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่า วิธีการใช้แหล่งความรู้ชุมชนที่ครูใช้มากที่สุด คือ การให้นักเรียนออกไปค้นคว้าจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม รองลงมา คือการแนะนำนักเรียนออกไปฟังปาฐกถาหรืออภิปราย และวิธีการที่ครูไม่เคยใช้เลย คือการแนะนำนักเรียนไปซักถามผู้ปกครองหรือครูจึกมักคุน

ตารางที่ 26 วิธีการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนของครูในการสอน

วิธีการ	โรงเรียนราษฎร์		โรงเรียนรัฐบาล	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย
1. การพานักเรียนออกไปศึกษานอก- สถานที่ในจังหวัด	-	33.33	33.33	33.33
2. การพานักเรียนออกไปศึกษานอก- สถานที่ต่างจังหวัด	-	33.33	22.22	55.56
3. การขอวัสดุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์- ที่ไทเปลา	16.67	16.67	27.78	38.89
4. การใช้อวัสดุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์- ที่ไทเปลา	16.67	16.67	27.78	38.89
5. การแนะนำให้นักเรียนไปศึกษาดู- ปกครองหรือดูรู้จักมักคุ้น	-	33.33	-	66.67
6. การขอยืมวัสดุทัศนศึกษาจากแหล่ง- อื่น	16.67	16.67	16.67	50.00
7. การเชิญวิทยากร	11.11	22.22	11.11	55.56
8. การพานักเรียนออกไปฟังปาฐกถา- หรืออภิปราย	11.11	22.22	11.11	55.56
9. การแนะนำนักเรียนไปฟังปาฐกถา- หรืออภิปราย	33.33	-	55.56	11.11
10. การแนะนำหรือพานักเรียนไปร่วมใน- กิจกรรมของชุมชน	16.67	16.67	50.00	16.67
11. การให้นักเรียนไปค้นคว้าหาความ- รู้เพิ่มเติมจากแหล่งอื่นนอก - โรงเรียน	33.33	-	66.67	-
12. การใช้รายการวิทยุ เช่นวิทยุ- ศึกษา วิทยุโรงเรียน ไทเป็น- ประโยชน์ต่อการสอน	16.67	16.67	27.78	38.89

จากตารางข้างบนนี้ แสดงให้เห็นว่าวิธีการใช้แหล่งความรู้ชุมชนที่ครูในโรงเรียน
 ราษฎร์และรัฐบาล ไม่เคยใช้เพื่อประกอบการสอนเลย คือการแนะนำให้นักเรียนไปซักถาม-
 ผู้ปกครองหรือผู้รู้จักมักคุ้น วิธีการที่ครูทุกคนทั้งในโรงเรียนราษฎร์ และรัฐบาลใช้เพื่อ-
 ประโยชน์ในทางการสอน คือ การให้นักเรียนไปค้นหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งอื่นนอก
 โรงเรียน นอกจากนี้ครูทุกคนในโรงเรียนราษฎร์ยังใช้วิธีการแนะนำให้นักเรียนไปฟังปาฐกถา
 หรืออภิปรายอีกด้วย แต่วิธีการที่ครูกลุ่มดังกล่าวไม่เคยใช้เลย คือ การพานักเรียนไปศึกษา
 นอกสถานที่ทั้งในและต่างจังหวัด สำหรับครูในโรงเรียนรัฐบาลจำนวนครึ่งหนึ่งเคยพา -
 นักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ในจังหวัด อีกร้อยละ 22.22 เคยพานักเรียนไปศึกษานอก-
 สถานที่ต่างจังหวัด

ตารางที่ 27 กิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติหลังจากการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	คิดเป็นร้อยละ	คิดเป็นอันดับที่
การอภิปราย	8.33	4
การเขียนรายงาน	33.33	1
การอภิปรายและการเขียนรายงาน	4.17	4
การจัดนิทรรศการ	16.68	3
ไม่มีกิจกรรมใด ๆ	33.33	1
อื่น ๆ (ไปรกระบุ)	4.17	4

จากตารางที่ 27 นี้ ปรากฏว่าครูที่นิยมให้นักเรียนเขียนรายงานหลังจากการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนแล้ว มีจำนวนมากพอ ๆ กับครูที่ไม่ให้นักเรียนทำกิจกรรมใด ๆ เลย คิดเป็นร้อยละ 33.33 กิจกรรมที่ครูให้นักเรียนปฏิบัตินอกจากนี้ก็ได้แก่การจัดนิทรรศการ การอภิปราย การอภิปรายและการเขียนรายงานตามลำดับ กิจกรรมอื่น ๆ นอกจากนี้ที่ครูผู้สอนได้ระบุนำ คือการให้อ่านหนังสือเพิ่มเติม ฟังวิทยุ และชมรายการโทรทัศน์

ตารางที่ 28 กิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติหลังจากการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนรัฐบาล	
	โรงเรียนราษฎร์	โรงเรียนรัฐบาล
เขียนรายงาน	8.33	24.99
อภิปราย	-	8.33
รายงานและอภิปราย	-	4.17
จัดนิทรรศการ	-	16.68
ไม่มีกิจกรรมใด ๆ	25.00	8.33
อื่น ๆ (ถ้ามี)	-	-

จากตารางที่ 28 แสดงว่าครูโรงเรียนราษฎร์จำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 25 ไม่จัดกิจกรรมใด ๆ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติเลยหลังจากการใช้แหล่งความรู้ชุมชนแล้ว การเขียนรายงานเป็นกิจกรรมเดียวที่ครูให้นักเรียนทำหลังจากได้ใช้แหล่งความรู้ชุมชนแล้วในโรงเรียนราษฎร์ ส่วนในโรงเรียนรัฐบาล กิจกรรมที่ครูให้นักเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือการเขียนรายงาน การจัดนิทรรศการ การอภิปราย รายงานและการอภิปราย ตามลำดับ ครูจำนวนหนึ่ง คือร้อยละ 8.33 ก็เช่นเดียวกับครูโรงเรียนราษฎร์กลุ่มที่มากที่สุด ไม่ได้จัดกิจกรรมใด ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติหลังจากการใช้แหล่งความรู้ชุมชนแล้ว กิจกรรมที่ครูโรงเรียนรัฐบาลให้นักเรียนทำนอกเหนือไปจากนี้ คือการให้อ่านหนังสือเพิ่มเติม การชมรายการโทรทัศน์ และการฟังวิทยุ

ตารางที่ 29 เวลาที่ใช้ในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	วันเสาร์	วันอาทิตย์	วันเสาร์หรือ วันอาทิตย์	วันหยุดราชการ การอื่น ๆ	ชั่วโมงเรียน ปรกติ	นอกเวลาเรียน ของวันเรียน ปรกติ	ในระหว่าง หยุดภาคเรียน
การศึกษานอกสถานที่ใน จังหวัด	100	-	-	-	-	-	-
การศึกษานอกสถานที่ ต่างจังหวัด	-	-	-	100	-	-	-
การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	-	-	28.57	-	42.86	28.57	-

จากตารางที่ 29 ทำให้เราทราบว่า ในการศึกษานอกสถานที่ในจังหวัดนั้น ครูทุกคนนิยมจัดกิจกรรมดังกล่าวในวันเสาร์ สำหรับวันอื่น ๆ ครูไม่เคยจัดเลย และในเวลาเดียวกัน ครูร้อยละร้อยนิยมจัดการศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัดในวันหยุดราชการอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่วันเสาร์ หรืออาทิตย์ หรือวันเรียนปรกติ และในระหว่างหยุดภาคเรียน แต่ในการเชิญวิทยากรมาบรรยาย ครูนิยมจัดใน ชั่วโมงเรียนปรกติ คิดเป็นร้อยละ 42.86 และในวันเสาร์หรืออาทิตย์ รวมทั้งนอกเวลาเรียนของวันเรียนปรกติคิดเป็นจำนวน เท่ากัน คือ ร้อยละ 28.57

ตารางที่ 30 . เวลาที่ครูใช้ในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

กิจกรรม	วันเสาร์		วันอาทิตย์		วันเสาร์หรือ อาทิตย์		วันพฤหัสบดี การอื่น ๆ		ในระหว่าง หยุดภาคเรียน		ในชั่วโมง เรียนปกติ		นอกชั่วโมงเรียน ของวันเรียนปกติ	
	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล
การศึกษานอกสถานที่ในจังหวัด	20	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัด	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-
การฟังวิทยากร	-	-	-	-	14.29	14.29	-	-	-	-	13.29	28.58	21.43	7.14

ตารางนี้แสดงว่า ในการไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในจังหวัดนั้น ครูโรงเรียนราษฎรและโรงเรียนรัฐบาลทุกคนจะจัดในวันเสาร์ วันอื่น ๆ จะไม่พานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ในจังหวัดเลย แต่ในการไปศึกษานอกสถานที่ต่างจังหวัดที่ครูโรงเรียนรัฐบาลจัดนั้นปรากฏว่า ครูทุกคนจะจัดกิจกรรมดังกล่าวในวันหยุดราชการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เสาร์-อาทิตย์ สำหรับการฟังวิทยากรบรรยาย ครูโรงเรียนราษฎรนิยม จัดให้มีขึ้นนอกเวลาเรียนของวันเรียนปกติ ครูโรงเรียนรัฐบาลนิยมจัดในชั่วโมงเรียนของวันเรียนปกติมากที่สุด

ตารางที่ 31 ปัญหา อุปสรรค ในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

ปัญหา อุปสรรค	มาก	มีบ้าง	น้อย	ไม่มีเลย
ระเบียบการพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ที่มีวิธีการยุ่งยาก	66.67	33.33	-	-
ระเบียบการเข้าศึกษาของแหล่งความรู้ชุมชนที่มีวิธีการยุ่งยาก	66.67	33.33	-	-
บุคคลในแหล่งความรู้ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	11.11	44.44	44.44	-
การคมนาคมไม่สะดวก	33.33	-	-	66.67
การควบคุมนักเรียนมีปัญหา	77.78	22.22	-	-
อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการไม่สนับสนุน	33.33	55.56	11.11	-
จำนวนนักเรียนมากเกินไปเป็นปัญหา	77.78	11.11	11.11	-
จำนวนนักเรียนน้อยเกินไปเป็นปัญหา	-	-	11.11	88.89
ผู้ปกครองนักเรียนไม่สนับสนุน	-	77.78	-	22.22
จำนวนครูผู้ควบคุมกับจำนวนนักเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน	55.56	11.11	11.11	22.22
ความปลอดภัยของนักเรียนในค่านพาหนะการเดินทาง เป็นปัญหา	88.89	11.11	-	-
ไม่ค่อยมีเวลาเตรียมการและพานักเรียนไป	55.56	11.11	22.22	11.11
ค่าใช้จ่ายของนักเรียนเป็นปัญหา	22.22	22.22	22.22	33.33

ในการตอบแบบสอบถามครูจำนวนร้อยละ 88.89 ตอบว่าปัญหาที่ขัดขวางการจัดพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่มากที่สุด คือความปลอดภัยของนักเรียนในค่านพาหนะการเดินทาง ปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือได้แก่ จำนวนนักเรียนที่มากเกินไป และการควบคุมนักเรียน เป็นต้น

ตารางที่ 32 ปัญหา อุปสรรคในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

ปัญหา อุปสรรค	มาก		บ้าง		น้อย		ไม่มีเลย	
	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล
1. ระเบียบการพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่มีวิธีการยุ่งยาก	33.33	33.33	11.11	22.22	-	-	-	-
2. ระเบียบการเข้าศึกษาของแหล่งความรู้ชุมชนมีวิธีการยุ่งยาก	33.33	33.33	16.67	16.67	-	-	-	-
3. บุคคลในแหล่งความรู้ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	11.11	-	27.78	16.67	5.56	38.89	-	-
4. การคมนาคมไม่สะดวก	22.22	11.11	-	-	-	-	22.22	44.44
5. การควบคุมนักเรียนเป็นปัญหา	22.22	55.56	22.22	-	-	-	-	-
6. ไม่ค่อยมีเวลาเตรียมการและพานักเรียนไป	33.33	22.22	-	11.11	11.11	11.11	-	11.11
7. ค่าใช้จ่ายของนักเรียนเป็นปัญหา	-	22.22	16.67	5.56	-	22.22	27.78	5.56
8. อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการไม่สนับสนุน	16.67	16.67	16.67	38.89	11.11	-	-	-
9. จำนวนนักเรียนมากเกินไป	22.22	55.56	11.11	-	11.11	-	-	-
10. จำนวนนักเรียนน้อยเกินไป	-	-	-	-	11.11	-	33.33	55.56
11. ผู้ปกครองนักเรียนไม่สนับสนุน	-	-	44.44	33.33	-	-	-	22.22
12. จำนวนครูผู้ควบคุมกับจำนวนนักเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน	22.22	33.33	-	11.11	-	11.11	22.22	-
13. ความปลอดภัยของนักเรียนในค่านพาหนะการเดินทาง เป็นอุปสรรค	44.44	44.44	-	11.11	-	-	-	-

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่า อุปสรรคที่ทำให้ครูโรงเรียนราษฎรไม่จัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่เลยที่สำคัญมากที่สุดคือความปลอดภัยของนักเรียนในค่านพาหนะการเดินทาง แต่สำหรับครูโรงเรียนรัฐบาล จำนวนนักเรียนที่มากเกินไปและการควบคุมนักเรียนเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุด

ตารางที่ 33 ปัญหา อุปสรรคในการเชิญวิทยากรมาบรรยาย

ปัญหา	มาก	มีบ้าง	น้อย	ไม่มีเลย
1. ไม่ทราบจะใช้วิทยากรที่ไหนเป็น-				
ปัญหา	11.11	22.22	22.22	44.44
2. ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากรเป็น-				
ปัญหา	44.44	33.33	11.11	11.11
3. ระเบียบการเชิญวิทยากรมีพิธีรีตอง	22.22	55.56	22.22	-
4. ไม่มีชั่วโมงพิเศษเพื่อฟังวิทยากร	44.44	33.33	11.11	11.11
5. อาจารย์ใหญ่ หรือผู้จัดการไม่-				
สนับสนุน	22.22	66.67	-	11.11

จะเห็นได้ว่า ปัญหา อุปสรรค ที่ทำให้ครูไม่เชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียน ฟังที่สำคัญมากในความคิดของครู คือค่าใช้จ่าย และชั่วโมงพิเศษเพื่อการนี้โดยเฉพาะ

ตารางที่ 34 ปัญหา อุปสรรค ในการเชิญวิทยากรมาบรรยาย

ปัญหา อุปสรรค	มาก		มีบ้าง		น้อย		ไม่มีเลย	
	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล	ราษฎร	รัฐบาล
1. ไม่ทราบจะเชิญวิทยากรที่ไหน	-	11.11	22.22	-	-	22.22	22.22	22.22
2. ไม่มีค่าใช้จ่ายส่งเสริมวิทยากร	-	44.44	33.33	-	11.11	-	-	11.11
3. ระเบียบการเชิญวิทยากรมีพิธีรีตอง	5.56	16.67	22.22	33.33	22.22	-	-	-
4. ไม่มีชั่วโมงพิเศษเพื่อฟังวิทยากร	27.78	16.67	16.67	16.67	-	11.11	-	11.11
5. อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการไม่สนับสนุน	22.22	-	22.22	44.44	-	-	-	-

อุปสรรค ปัญหาที่ทำให้ครูโรงเรียนรัฐบาลไม่นิยมเชิญวิทยากรมาบรรยาย ที่สำคัญที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร สำหรับครูโรงเรียนราษฎร คือ ชั่วโมงพิเศษเพื่อการนี้ โดยเฉพาะ

ตารางที่ 35 ข้อคิดเห็นหรือทัศนคติของครูในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

ทัศนคติของครู	มาก	พอสมควร	น้อย	ไม่มีเลย
1. ท่านเห็นว่าแหล่งความรู้ชุมชนมีความสำคัญ จำเป็นและมีประโยชน์ในวิชาที่ท่านสอนเพียงใด	33.33	55.56	11.11	-
2. ท่านคิดว่าท่านมีอิสระในการจะใช้แหล่งความรู้ ในชุมชนเพียงใด	-	55.56	33.33	11.11
3. ท่านได้รับความสนับสนุนจากอาจารย์ใหญ่หรือ ผู้จัดการในการใช้แหล่งชุมชนเพียงใด	22.22	33.33	44.44	-
4. ท่านได้รับความร่วมมือจากบุคคลในแหล่ง- ความรู้ชุมชนเพียงใด	-	77.78	11.11	11.11
5. ท่านคิดว่านักเรียนมีความสนใจในการใช้แหล่ง- ความรู้ชุมชนภายใต้การนำของท่านเพียงใด	66.67	33.33	-	-
6. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้ ความเข้าใจในการ- ใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเพียงใด	22.22	55.56	22.22	-

ตารางที่ 35 แสดงให้เห็นว่าครูจำนวนร้อยละ 66.67 เห็นว่านักเรียนมีความสนใจในการใช้แหล่งชุมชนในการสอนภายใต้การนำของครูมาก และครูจำนวนร้อยละ 33.33 เห็นว่าแหล่งความรู้ชุมชนมีความสำคัญ จำเป็น และมีประโยชน์ในวิชาที่ท่านสอนมาก แต่เป็นที่น่าเสียดาย ที่มีครูเพียงร้อยละ 22.22 เท่านั้นที่มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนเป็นอย่างมาก ทั้ง ๆ ที่ครูตอบแบบสอบถามว่าได้รับความร่วมมือจากบุคคลในแหล่งความรู้ชุมชนมากพอสมควรถึงร้อยละ 77.78

ตารางที่ 36 ข้อคิดเห็นหรือทัศนคติของครูในการใช้แหล่งความรู้ชุมชน

ความคิดเห็น	มาก		มีบ้าง		น้อย		ไม่มีเลย	
	ราษฎร์	รัฐบาล	ราษฎร์	รัฐบาล	ราษฎร์	รัฐบาล	ราษฎร์	รัฐบาล
1. ท่านเห็นว่าแหล่ง- ความรู้ชุมชนมีความ จำเป็นและมีประ- โยชน์ในวิชาที่ท่าน สอนเพียงใด	22.22	11.11	22.22	33.33	5.56	5.56	-	-
2. ท่านมีอิสระในการที่จะใช้ จะใช้แหล่งความรู้ ในชุมชนเพียงใด	-	-	27.78	27.78	11.11	22.22	11.11	-
3. ท่านได้รับความสนับสนุน จากอาจารย์- ใหญ่หรือผู้จัดการ ในการใช้แหล่ง- ความรู้ชุมชนเพียงใด	5.56	16.67	22.22	11.11	22.22	22.22	-	-
4. ท่านได้รับความร่วมมือ จากบุคคลในแหล่ง- ความรู้ชุมชนเพียงใด	-	-	38.89	38.89	5.56	5.56	5.56	5.56
5. ท่านคิดว่านักเรียนมี ความสนใจในการใช้ แหล่งความรู้ชุมชน ภายใต้การนำของ ท่านเพียงใด	44.44	22.22	-	33.33	-	-	-	-
6. ท่านคิดว่า ท่านมี ความรู้และความ เข้าใจในการใช้ แหล่งความรู้ชุมชน เพียงใด	-	22.22	38.89	16.67	11.11	11.11	-	-

ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้แหล่งความรู้ชุมชน ครูทุกคนในทั้งโรงเรียน
ราษฎร์ และรัฐบาลเห็นว่าแหล่งความรู้ชุมชนนั้น เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการสอนวิชา -
ประวัติศาสตร์ไทยทั้งสิ้นไม่มากก็น้อย ครูทุกคนคิดว่านักเรียนมีความสนใจในการใช้แหล่ง-
ความรู้ชุมชนภายใต้การนำของครูเพื่อประกอบการเรียนการสอน

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการเรียนประวัติศาสตร์ไทยของ
นักเรียนทั้งสองจังหวัด โดยทดสอบค่า z (z - test)

คะแนนของนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	$\sqrt{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$	z
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	34.815	9.29	.99	2.30*
จังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี	37.074	7.07		

* $P < .05$

จากตารางข้างบนนี้ จะเห็นได้ว่ามัธยเลขคิตาของคะแนนของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็น 34.815 ของนักเรียนในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเป็น 37.074 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของมัธยเลขคิตาเป็น 0.99 ค่าที่คำนวณได้เท่ากับ 2.30 และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ผลการทดสอบความรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวกับอยุธยาของนักเรียนในทั้งสองจังหวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และค่าเฉลี่ยของนักเรียนในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรีสูงกว่าของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หมายความว่า ผลการสอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี โดยเฉลี่ยแล้วสูงกว่าผลการสอบของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือนักเรียนในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี มีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนประวัติศาสตร์ไทย โดยเฉลี่ยแล้วสูงกว่านักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา